

SZÁNTÓ

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalához intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Előfizetési árak
Kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre ..... 16 kor.
Három évre ..... 48 "
Nagyváradra ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egy évre ..... 20 kor.
Három évre ..... 58 "
Helyben postán szállítva:
Egy évre ..... 24 kor.
Három évre ..... 72 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

XII. évfolyam 237. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 október 17.

A BREMEN.

Hetek, talán hónapok óta ag-
gódva lesünk, várjuk a híreket a
Deutschland testvérhajójának, a
Bremennek sorsáról. Elindulása
után körülbelül egy hónapig nem
kaptunk hírt róla; aggódva lestük
a táviratokat, sikerült-e a második
bravuros utazás az angol tenger-
záron keresztül? Mikor két hét
előtt a Bremen szerencsés megér-
kezését jelentette a táviró, felléleg-
zettünk. Aztán ismét csend, aggasztó
csend következett. Tegnap aztán az
egész sajtót bejárta a megdöbbentő
híradás:

Egy amerikai kikötőben megtorpedózták a Bremeni.

A Reichspost közli a következő
stettini táviratot: A Pommersche
Tagespost Bremenből teljesen meg-
bízható forrásból a következő leg-
nagyobb feltűnést keltő jelentést
kapta:

A Bremen kereskedelmi bu-
várhajót, miután az ír partok
mentén egy buvárhajófogó há-
lóból szerencsésen megmen-
kült, egy amerikai kikötőben meg-
torpedózták.

A lap ehhez a következőket fűzi:
Ezzel meg volna oldva az a titok,
amely a Bremen kereskedelmi bu-
várhajó holléte felett lebegett. A
Bremen szeptember 26-án meg-
érkezett New-London kikötője elé,
amely Newyorknak egyik mellék-
kikötője és onnan szabályszerűen
jelt adott a kikötőparancsnokságnak,
amelytől révkalauzt kért. Ezóta
semmiféle hír nem érkezett felőle.
Ha a Bremeni valóban amerikai
vizeken, amerikai kikötő kellős kö-

zépén sülyesztették el, akkor az
eset példátlan megsértése Amerika
személyiségének és olyan megvetendő
esetlekmény, amely méltán illeszkedik
a Baralong és a King Stephen ese-
tei mellé.

A Neue Zürcher Zeitung már
október 4-én megírta, hogy Port-
landból érkezett távirata szerint
Maine amerikai államban a tenger-
ből egy mentővet halásztak ki, amely
egészen olajos volt és a Bremen
jelzés volt rajta. Ugyanekkor a
párisi Temps gúnyosan írta a kö-
vetkezőket: Mi, akik már hetek
óta tudjuk, hogy mi történt ezzel
a kisérteties hajóval (olyan köböl,
amelyet nem nevezhetünk meg), a
markunkba neveztük és vártuk,
hogy rövidesen egy másik Bremen
fog jelentkezni, az eredetinek egy
másodpéldánya, de most természe-
tesen, miután megtalálták az igazi

Bremen mentővet, erre többé nem
kerülhet a sor.

Ha a Bremen megtorpedozásá-
ról szóló hír igaz, akkor ez meg-
magyarázza a német hadi buvár-
hajók működését Amerika partjain
és azt is, hogy Wilson ez ellen
nem tesz kifogást. Amerikai ki-
kötőben elsüllyeszteni egy német
kereskedelmi hajót: olyan meg-
sértés minden nemzetközi jognak,
a melyet még a szabaddóműves
Wilson sem mer nyíltan helyeselni.
A német buvárhajók most rettenet-
es bosszút állanak a Bremenért:
sorban pusztítják az angol hajókat
Amerikában Drágán fizetik meg
az angolok a Bremen ellen intézett
orvtámadást: végsőkig ingerelték
a németeket és erkölcsileg lehetet-
lenné tették az amerikai tiltakozást,
amely mögött eddig olyan szívesen
és bátran bujtak.

Az oláhok kiűrik Bukarestet

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik:
A Tageszeiger jelenti, hogy az oláhok az oroszokkal való ősz-
szekítettéseiknek fenntartása okából Oláhország egy nagy ré-
szét Erdély és az Alduna között, Bukarestet is beleszámítva
kiűrik.

A Roszkoje Slovo szerint Bukarestből Szabashtopolba szál-
litották az összes állami levéltárakat és érckészleteket.

Oláh jelentés erdélyi visszavonulásukról.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik:
A Timesnek az oláhok főhadiszállásáról jelentik:

Az oláh hadsereget Erdélyben nagy ellenséges erők visszavonu-
lásra kényszerítették. Ennek oka azonban az, hogy Dobrudzsában több
hadosztályt voltunk kénytelenek küldeni. Tagadhatatlan, — mondja a
távirat, — hogy ma a katonai helyzet Oláhország részére sok nehé-
séget rejt magában.

Szörme újdonságok megérkeztek!

Nagy választék. Costüm kelmékben, bársonyok, selymek, fla-
nel és barchentekben, szőnyeg-függönyökben.

Vásznak. Fehérneműk, kötött kabátok, trikók, blousok, haris-
nyák, keztük és katonai felszerelések legolcsóbban

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

A Hungária cipőgyár rendkívüli közgyűlése

A részvénytőke felemelése egy millió koronára.

A Hungária-cipőgyár részvénytársaság vasárnap tartotta rendkívüli közgyűlésén fontos és a nagy arányú vállalat jövőre kiható jelentős határozatot hozott.

A Hungária-cipőgyár, miat bizonyára mindenki örömmel veszi tudomásul, ma már teljesen kibeverte a válságot s a részvényesek a legbiztosabb fejlődés elé tekinthetnek. Az a kiváló szaktudás, energikus és erős akarat, nagy körültekintés, amelylyel a gyártelep ügyének szelalását Havas Mór kir. tanácsos, vezérigazgató kezébe vette és fáradhatlan, buzgó munkával keresztül is vitte, olyan fényes eredményt járt, hogy ma már a legkiválóbb nagyváradai gyártelepek között emelte a Hungária cipőgyárát.

Aki látta azt a nagy stílus, előrelátó és zseniális tevékenységet, amelylyel Havas Mór kir. tanácsos, minden nehézséggel dacolva, nem csak talpra állította a nagy vállalatot, hanem lerakta annak új, biztos alapját.

Amióta Havas Mór kir. tanácsos kezébe vette a vállalat vezetését, lépésről lépésre vitte a biztos fejlődés felé és szerencsés kézzel elhárította a vállalatra nehezedeő koloncokat s pénzügyileg is teljesen megerősítette a vállalat további eredményes működését.

Hogy a megkezdett nagyarányú feladatot minél könnyebben és minél sikeresebben megoldhassa s az ehhez szükséges forgótköt minden körülményekre biztosítsa, a tőkeemelést javaslatát terjesztette a közgyűlés elé.

A részvényesek belátták a vezérigazgató javaslatának helytálló voltát a készséggel

szavazták meg az új elsőbbségi részvények kibocsátását.

Ezzel a részvénytőke 1 millióra emelkedik.

Az igazsághoz tartozik annak megemlézése, hogy Havas Mór kir. tanácsos nagyszabású reorganizáló munkájában, amelylyel a nagy vállalat fényes jövőjét biztosította, érdekes munkafarsakait bírt: Grosz Hugó és Komor Marcell igazgatók b. m.

A Hungária cipőgyár vasárnapi rendkívüli közgyűlésén Fráter Barnabás alispán elnökölt; jelen voltak: Havas Mór kir. tanácsos, vezérigazgató, dr. Sarkadi Lajos titkár, dr. Schweiger Eda ügyvéd, dr. Fleischel Lajos ügyvéd, dr. Mdvigy Gábor ügyvéd, dr. Mihelffy Lajos ügyvéd, Grosz Hugó igazgató, Komor Marcell igazgató, Lukács Lajos igazgató, Szász Elek, Hanslián Eda, Szász Gyula.

Fráter Barna ig. elnök nyitotta meg az ülést. Üdvözölte a megjelent részvényeseket. Konstatálta, hogy 13 részvényes 4680 részvény képviselvényben van jelen, s így a rendkívüli közgyűlés határozatképes.

Grosz Hugó igazgató előterjesztette az igazgatóság következő jelentését:

Tisztelt Közgyűlés!

Vállalatunk a katonai kincstár részére teljesített szállások és fiókjainak fokozatos orvondatos fejlődése révén, hatalmas forgalmat bonyolít le, mellyel ahogyan áll arányban osekőly részvénytőkénk. Az eddig elírt forgalmi eredmények előreláthatólag vállalatunknak a jövőben kibővítését fogják szükségessé tenni és hogy a hazai iparvállalatok között bennünket méltán megillető helyet elfoglalhassuk, a magyar iparra váró feladatok minden tekintetben megfeleltessünk, továbbá vállalatunk és fiókjeink tekintélye érdekében is szükséges, hogy vállalatunk méreteivel arányban nem

álló alaptőkének felemeltessek, mert csak így egy tökéletes iparvállalat képes hivatásának eleget tenni.

Javasljuk ennél fogva a t. közgyűlésnek, hogy a jelenlegi 360 000 korona alaptőke, 640 000 korona elsőbbségi részvény kibocsátása által, 1 000 000 koronára emeltessek fel a tőkét, hogy a 600 darab 100 koronás részvényből álló 60 000 korona törzs részvénytőkén felül 940 000 korona elsőbbségi részvénytőke (a már forgalomban levő 50 koronás elsőbbségi részvények összevonása útján is) összesen 9400 darab 100 koronás elsőbbségi részvényből álljon.

Hatalmaztassék meg az igazgatóság, hogy a 640 000 korona névértékű új elsőbbségi részvényt, az általa alkalmasnak talált időben és az általa megállapítandó feltételek mellett bocsássa az alapszabályok értelmében aláírásra és jegyzésre oly módon, hogy a 640 000 korona névértékű új elsőbbségi részvények kibocsátási ára folyó évi november hó 15 ig egészben befizetessék és a megtörtént tőkefelemelés még ebben az évben a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetessék.

Az igazgatóság jelentését egyhangulag elfogadta a közgyűlés. Az új elsőbbségi részvényeket november 15 ig lehet jegyezni.

Ezután az előbbi határozathoz képest az alapszabályok 6., 25. és 28. §§-át módosították.

Havas Mór kir. tanácsos, vezérigazgató az igazgatóság nevében már most jelölte, hogy az alapszabályok módosítására a közel jövőben újból előterjesztést szándákoznak tenni és pedig oly irányban, hogy az egymillió részvénytőke az elsőbbségi részvények megszűntetésével, az összes részvényesek között egyformán osztassék fel.

A rendkívüli közgyűlés az elnök és a vezérigazgató elítélésével ért véget.

* Gyönyörű nőzés az a nő legszébb duma. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megteszteltetlen Y-PO krémét és szappant használja melytől a bőr viszonyerű ruganyosságát eltünteti s ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 250 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy patika.

HÁROM A KISLÁNY.

— Operett 3 felvonásban. Szövegét írták Willner és Richter, fordította Harsányi Zsolt. Zenéjét Schubert műveiből összeállította Berté Henrik. —

A közönség izlésének tisztultságára vall, hogy a színpadon ismét tért hódít az igazi zene, az igazi művészet. Különösnek látszik talán, hogy a művészet templomában orvondeni kell a művészet felcsillanásának, de a múlt és részben még a jelen némely tünetei mellett az az orvondetés felette indokolt. Hiszen már ott tartottunk, hogy a színpadot mindennek lehetett inkább tekinteni, mint a művészet otthonának. Még ma is megtekinthetik az, hogy Szász Zoltán a Pesti Hírlapban színjátszó kritika helyett valóságos pornografikus ismertetést ír és részletesen előadja, hogy X. művésznő azért művésznő, mert megjelenésével ilyen és ilyen érzelmi gondolatokat ébreszt és aztán ezt a megállapítást Szász gondosan indokolja is. Hát az efféle bizony a Fidiusszba való és a törvényszék által büntetendő rothsdt pornografia, nem kritika; és az a „művészet”,

mely ilyen kritika hatás alatt alakul ki, lehet züllés, lehet orvond, lehet rothsdt, miadás, csak művészet nem. A meghurcolt művésznő egész joggal sajtóperit indíthatna kipellengérezése miatt. Pedig Szász Zoltán ezzel a rettenetes immorális és egyenesen művészetpusztító felfogásával ma sem áll egyedül, a fővárosi közönségnek egy része ma is tapsol az efféle szászobánidáknak s ez a felfogás nem is olyan régen döntő volt a színpad megítélésében, erra a kaptára íródtak a színdarabok, melyek az érzelmek csklandozására utaztak és a színpadot „csak férfiak számára” berendezett mulatóhely színvonalára süllyesztették.

Özönnei állapíthatjuk meg, hogy a közönség izlése — talán részben a háboru hatása alatt — megkomolyodott, megemeseodott és diadalmesen viszi vissza a színpadról csak teljesen száműzött poézist, művészetet. A dekadens felfogása egyre jobban magára marad, a szemét a színpadról kikerül oda, a hová való: a szemétdombra, a kültelki mulatókba.

Ezazek a tisztulási folyamatnak egyik gyönyörű diadala s Három a kislány.

Talán nekünk esetleg kifogásokat, hogy a mese talán itt ott elcsúszott, a szöveg néhol elmésőbb is lehetne. Most azonban még a kezdőnél tartunk El fog következnii az is, hogy az írók javarésze a fehér darabok felé fordul és pornografis nélkül is fog tudni szellemes, ötletes lenni. A Három a kislány miat valami fényesró mutat rá a maga nagy sikerével a közönség izlésében bekövetkezett nemes irányváltásra, orvondatos fo dulatra. A Szilgigeti-színház ujdonsága a maga egyszerű, poétikus meséjével minden raffinéria nélkül is megkapja a közönséget, tisztaságával bulopja magát a tikkadt lelkebb és mikor sokaktól nem várt sikert bizosít önmagának, egyben diadala viszi a színház igazi hivatását, a nemes művészet, a tiszta költészet propagálását, az izlés nemesítését.

Nagy része van ebben természetesen az operett zenéjének. A Schubert zene a fehér leányszobák, a szalonok édes zenéje, tele bújjal, légysággal, dallamossággal. Ezt a gazdag és hervadhatlan virágoskertot használja ki a darab zenéje, a legszebb virágokat esokorba köti s úgy viszi a közönség

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás

(mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen-finomságu harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszerertárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóci” gyógytárában, Csillag gyógysertár Szaosvay-utca, a Vadász drogeriában és Farkas István Apolló drogeriájában.

Halász Gyula ezüstmiséje.

Vasárnap ülte meg a velencei plebánia jeles lelképásztora Halász Gyula plebánca pappá szentelésének huszonegyedik évfordulóját.

Az ünnepi szentmise reggel 9 órakor volt a plebánia templomban nagy aszisztenciával.

A misén jelen voltak: Gyepes Imre szeminariumi aligazgató, Domonk Pál szeminariumi lelkigazgató, Szilágyi Dózsa és Kende János prem. tanárok, Paszkei Ferenc teológiai tanár, Takácsi Dóczy, Kresznerics Gyula gyulai német káplán, Tóth Kálmán olasz, Sárreji János székessyvári káplánok, akiknek a segítségével tartották meg a Te Deumot és az énekes nagymisét külön énekekkel.

A szentbeszédet *Losztván* Endre dr. mondotta, amelynek végzetével áldás volt.

A hívek új áldoztató korlással lepték meg szeretett plebánusukat; az új korlát kiváló dísz a váradvelencei templomnak, a templom díszesen fel volt díszítve a plebánus tiszteletére.

Délben tekintettel a háborús viszonyokra ünnepélyes ebéd nem volt, azonban az előkelőségek nagy számban felkeresték és üdvözölték Halász Gyulát.

Széchenyi Miklós gróf v. b. t. t. megyéspüspök a következő levelet intézte az ezüstmiséjének plebánoshoz:

Kedves Plebános ur!

Örömmel látom, híveimnek mély, nagy szeretete környézi ezüstmiséjét. Jó pástornak szebb jutalma nem lehet. Kérem azért én is az ég Urát, hogy ezüstmiséje a kegyelemnek kiapadhatatlan forrása legyen. A jó Isten áldozza!

Szívesen adom atyai és főpásztori áldásomat, amellyel maradok őszinte jó akarója

Miklós püspök.

Halász Gyulát az Orsolya zárda, ahol egykor tanított és saját velencei zárda szép ajándékkal lepte meg, hívei pedig ezüstmisekoruban fejsztek ki szeretetüket. Azonkívül nagyon sok üdvözítő táviratot és levelet kapott az ezüstmiséjének plebános.

A Hadseregélyző Bizottság új elnöke.

Dr. Cziffra Kálmán főispánt választották meg.

Nagyvárad város Hadseregélyző Bizottsága tegnap tartott ülésén töltötte be a *Hlatky* Endre főispán halálával megürsedett elnöki széket.

Az ülésen *Rimler* Károly elnököl; jelen voltak: *Molnár* Géza, dr. *Karácsonyi* János, dr. *Vucskics* Gyula, *Brém* Lőrinc, dr. *Hoványi* Gyula, dr. *Medvigy* Gábor, *Imrik* S. Zoltán, dr. *Losztván* Endre, *Materny* Imre, *Stark* Gyula, *Réz* Mihály, *Szűcs* Izó, *Juricskay* Barna, dr. *Nemes* Aron, dr. *Istvánffy* István, *Gábel* Jakab, *Kelen* Béla, *Biró* Márk, *Hegedűs* Nándor, *Sas* Elemér, dr. *Edelmann* Menyhért, *Steinbach* Mór, *Vidosits* Gyula, *Dernyi* Imre stb.

Rimler Károly elnököl elnök nyitotta meg az ülést. Rámutatott, hogy a város társadalma mily áldozatkészen adakozott, hogy a háború által sújtott özvegyek és árva, családok könnyeit letörölje. Több mint 50000 korona gyűlt be a közönség adományából. Ez azonban vajmi csekély lett volna a nagy feladat megoldására, ha az állam nem veszi kezébe a hadseregélyezés ügyét. Ma 9000 a segélyesíttek száma. Nagyobb eredménnyel kecsgető akciókat kerestek az Áldozatkészség szobrának felállításával, amelynek révén sokat reméltek. De rájuk zúdult az erdélyi szerencsétlenség s így a szobor ügyét egyelőre félre kellett tenni. Most új elnököt választ a bizottság a újra felveszi a fonalat és tovább dolgozik. Ha egy idő óta nem is dol-

gozott a bizottság, de a korábban gyűjtött pénzt megtartotta.

Dr. *Hoványi* Gyula társelnök szólalt fel ezután. Azt hiszi, hogy az elnöki székbe méltó utódot nyertünk, ha felkérjük dr. *Cziffra* Kálmán főispánt az elnökség elvállalására.

Hijenzással elnökké dr. *Cziffra* Kálmán főispánt választották meg.

Ezután kiküldték *Molnár* Géza curiáról, dr. *Karácsonyi* János és dr. *Vucskics* Gyula kanonokokat, hogy a főispánt elnökké választásáról értesítsék s őt az ülésen való megjelenésre felkérjék.

A terembe lépő dr. *Cziffra* Kálmánt zajos éljenzéssel fogadták.

Rimler Károly rövid beszédben tudatta, hogy elnökké választotta a bizottság. Nem szükséges — ugymond — hogy tovább maradjanak e tárgynál. Megtalálták azt az embert, aki az elnöki tisztelet a legméltóbban betölti.

Dr. *Cziffra* Kálmán szintén röviden válaszolt. A háború megváltoztatta az életviszonyokat; különösen a kereseti viszonyokat. Családnyak, akiknek kenyérkeresőt a háború elvonta, képtelenek munkájukkal gondoskodni családtagjaik eltartásáról gondoskodni. A törvényhozás már törvényben gondoskodott a háború által elvont kenyérkeresők helyett támogatásról, de mindenképp az állam nem tud gondoskodni. A társadalomra is feladatok hárulnak e tekintetben. A közönség áldozatkészsége itt is szépen megnyilatkozott. Tekintélyes az az összeg, amit a bizottság nem használt fel. Most itt az idő, hogy ezt az összeget felhasználjuk. Kéri, hogy az elnöki tiszthelyén a tagok támogassák. (Éljenzés).

Ezután az ülés megbízta az elnökséget, hogy szűkebb bizottságot alakítson új program kidolgozására és a bizottság kiegészítésére.

Ezzel az ülés véget ért.

elé. Nincs ebben semmi a kabarédalok stílusból, a Biedermayer hangulata ömlik el rajta és a mi korát tükröz értéket bízósít számára: az örök költsézet sugározza ha Szerencsés gondolatnak tartjuk a Schubert-zene napján népszerűsítését a ismét a közönség teltsége a legfőbb bizonyíték a mellett, hogy a gondolat megértéssel találkozik az egész vonalon.

Általában a Három a kislányt az új operettirodalom egyik legszerencsésebb alkotásának tartjuk, a melyben a jelen modern művészetek ölelik a múlt legcsodálatosabb hagyományával.

A darab meséje egyszerű Schubert Ferenc a hőse, a nagy szerencsés, a ki csak a zenének él. Szerelmes egy lányba a nem meri szerelmét megvallani. Végre dalba önti érzelmét, a egyik barátját kéri meg, hogy idárlának énekelje el a dalt. Azt várja, hogy a lány a költő karjaiba fog omlani a gyönyörű dal hatása alatt. Ugy jár, mint *Cyrano*: a dal szépségei valóban a kis lány szívére hatnak, de nem a szerző, hanem — az énekes javára Schubert fájdalommal, rezsiganálisan mond le és ezután ismét csak a zenének él.

Egyszerű mese, de a poétikus kidolgozás, a kedves beállítás és a gyönyörű zene meghódítja a közönséget, mely alig tud betelni a darab nem-szépségeivel.

Az itteni előadásra törve, először általánosságban a kifogásokkal végeztünk. Neveket itt nem említünk, mert anyai igyeke-

zetet és anyai sikert tapasztaltunk, hogy nem kívánjuk személyenként számszerűsíteni a megérdemelt örömet meg egy meggyőzővel sem rontani. Az illetők úgy is rá fognak ismerni, hol kell még valamit simítani.

Mindenekelőtt szeretnénk, ha egyik másik zene és énekesmunka tempója gyorsabb lenne. Tulságosan egyforma volt a tempó, pedig a Schubert dalok mindenitének meg van a maga egyéni hangulata és ahhoz kell igazodnia a tempónak is. Ez a változatos-nemcsak objektív követelmény, hanem a közönség hangulatára is kedvezően hatna s ennek szükségét kívált az első felvonásban lehetett érezni. Kérjük továbbá a pontos éneket az egész vonalon. Nem szabad még egyszer kélszer sem megtörténni annak, hogy a hang énekekben rásék.

Egyébként pedig: teljes elismerés az előadásért. *Békési* nagyon jó Schubert Ferenc volt. Maszk, ének kifogástalan. A szerelmeit talán még jobban kellett volna éreztetnie a zeneszerző szövegében, főként egyéniségén át is. *Partner* Sz. *Zsigmond* Anna csak díszletet érdemelt minden tekintetben. Végülénél bős megjelensége, csengő, tiszta éneke, szerepének minden költőiségét átugróztató játéka valószínűleg ünnepi tettek az estét. Pompás volt *Sik* *Rezső* Tachóll papa szerepében. Maszkja, hanghordozása, játéka tökéletesen megfelelt szerepének és az egész darab hangulatának. Kis szerepben sikkes volt H. *Kőrösy* Juci. Öltözéke — bár a többiek is igen sikerült és izlőses —

külön díszletet érdemel. *Rákosi* egy titkos reedőr jelesétséssének látszó kis szerepét tette groteszk, karikatúraszzerű, de mindenképp az izlés határain belül mozgó alakításával az este egyik legkiválóbb pontjává. Maszkja, mozdulatai a kacagtató tarkításán át is pompásan jellemeztek. Óshumor, eredetiség, jellemző erő van a társulatnak ebben az értékes új tagjában. *Tompa* Béla most is, mint mindig, intelligens alakításával, kedves humorával és ügyes táncával excolált. *Pogány* Janka nemcsak egész szerepével, hanem kivált egyik énekesmunkának pompás előadásával a premier egyik erősségének bizonyult. Szabóné *Margit*, *Habár* *Lola*, *Ivánti* *Dózsa*, *Tarnai*, *Szigeti*, *Zsoldos*, *Molnár*, *Halmay* és a kis *Kádár* *Manci* kisebb szerepekben is említést érdemelnek. Külön kell megemlékeznünk a darab kiállításáról. *Erdélyi* Miklós igazán fáradtságot nem kímélve, áldozatoktól vissza nem riadva, fővárosi színvonalra emelte a külső kiállítást is, mely méltó volt a darabhoz és az előadás színvonalához is. Korhú jelmezek és díszletek, izlőses csoportosítás, megfelelő színházhatások emelték a sikert, melyre múltán büszke lehet a színházulat. A rendezés, (ugyanis *Erdélyi* munkája) az ének és zene szerelmeit elismerést és díszletet érdemelnek.

A közönség zsufolóság megtöltötte a színházat és meg fogja tölteni bizonyosan még a Három a kislány többi előadásain is.

Folyik a harc a román határon.

1700 orosz fogoly.

Keleti harctér. Budapest, október 16. (Hivatalos.)
Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala. A helyzet a magyar-román határ mentén nem változott. Tovább harcolunk. A hármás országhatár mentén Dornawatrától délre az oroszokat a Neagra patakon át vetettük vissza, mely alkalommal 1 tisztet és 217 főnyi légénységet elfogtunk és 2 géppuskát zsákmányoltunk. Kirlibabánál a legutóbbi harcokban 5 tisztet és 1097 főnyi légénységet 5 géppuskát, a Smotrecen pedig 3 tisztet és 381 főnyi légénységet szállítottunk be.

Az oroszok ellentámadásai tegnap mindkét szakaszon meghiúsultak. A Ludova területén bajor csapatok elfoglaltak egy ellenséges állást.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. A Narajovka mentén a Szereth legfelső folyásánál és Bródytól délnyugatra Böhmermoli vezérezredes hadesportja erős támadásokat hártott el. Az ellenséget mindenütt súlyos veszteségei mellett verte vissza.

Terstyánszky vezérezredes hadserege egész napon át erős orosz tüzérségi tűz alatt állott.

Zaturei két oldalán az ellenség gyalogsága is támadásban tört előre, amelyet különösen az említett helységtől északra nagy tömegekkel megismételt, az ellenség újra súlyos kudarcot szenvedett.

214 olasz fogoly.

Olasz harctér. Budapest, október 16. (Hivatalos.) A Sober melletti harcokban csapataik elfogtak 2 tisztet és 212 főnyi légénységet és 3 géppuskát zsákmányoltak.

Délkeleti harctér. Budapest, október 16. (Hivatalos.) Nines jelenteni való. *Hófer.*

Az antant nagy veszteségei a tengeren.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Hagából táviratozzák: Az angol hajózási körök jelentik: Az ellenséges buvárhajók október első felében 150.000 tonna súlyú antant hajót súlyosítottak el.

Az oláhok egészen visszavonulnak Erdélyből

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Az Ultra Ruszkij jelenti: Az erdélyi oláh határon a harcok folytatódnak. Az egész erdélyi hadsereg visszavonul.

Az oroszok óriási harci nehézségei.

Budapest, október 15. (Saját tudósítónktól.) A Ruszkoje Slovo harctéri tudósítója beszámol az óriási nehézségekről, amelyekkel az orosz seregeknek meg kell küzdeniök:

„A keleti hadszíntéren a hegyek között erős hóviharak vannak, az ellenség pedig nagyon sok üteggel rendelkezik, amelyek pokoli tüzet ontanak. Katonáink nélkülözésektől legyöngyülve az állathoz hasonló állapotban mennek a hareba. Egészségügyi szolgálatunk teljesen el van hanyagolva. Sok helyen még kötőszőrünk sincs elég.“

Ismét élénk a görög helyzet.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Athénből a Reuter-ügynökség jelenti: Hivatalos körökben ismét élénkség uralkodik. A francia követ tárgyalásokat folytat a miniszterelnökkel és a külügyminiszterrel. A tárgyalások a miniszterelnök szerint kedvező mederben folynak. A tárgyalások után a miniszterelnök a királynál audiencián jelent meg. Az antant követek újabb utasításokat kaptak, hogy rábíriák Görögországot semlegességének feladására.

Egymást lőtte két antant hajó.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Fagolatt Rotterdamból jelenti: A messinai-szorosban egy angol és egy olasz hajó a nagy ködben egymásra lövöldöztek. A nagyon megrongált angol páncél-cirkálót Nápolyba vontatták.

Tüzérségi harc a Sommenál.

Berlin, október 15. A nagytábornok jelentése:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy harcvonala. A Somma csata területén a kölcsönös és élénk tüzérségi tevékenység egész napon át tartott. Goudecourtól északra keletre egyik legelől fekvő árkuukba az angolok csekély szélességben előretöréssel behatoltak, az árkot azonban ellentámadással teljesen visszazsákmányolták. Reggel és este a Saillytól nyugatra fekvő állásainkat a franciák megtámadták, de visszavertük őket a falutól délnyugatra gyors ellentámadással.

A német trónörökös hadesportja. Az Argonokban a tüzérségi tűz időnként a Maas mindkét partján feléledt.

Az oroszok visszaverése az egész vonalon.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala. Lucktól nyugatra a Zubilna-Zaturei szakaszon az ellenség súlyos veszteségei mellett összeomlottak a heves tüzérségi tűzzel előkészített heves támadások.

A brody-lambergi vasúti vonaltól délre és a Szaberka mélyedésben részleges előretörések szintén meghiúsultak.

A Narajovka mentén Wisnyea-Dorna és Komoresi között tekintélyes orosz haderők mélyen tagozott, de sikertelen támadást kezdtek. Az ellenségnek itt is súlyos veszteségeket tudunk okozni.

Károly főherceg lovassági tábornok hadserege. A Kárpátokban német zászlóaljok a Smotrecen elért sikereik alkalmával visszaverték az ellentámadásokat és 3 tisztet és 381 főnyi légénységet fogtak el. A D. Comanon bajor csapatok rohammal elfogtak több orosz ákót.

Kirlibabától keletre osztrák magyar ezredek támadó harcra alkalmával az oroszok ellentámadásai visszavertettek. Az itt be szállított foglyok száma több mint 1000. A Dornawatrától délnyugatra a szövetséges csapatok a Neagra völgyőre át vetették vissza az ellenséget.

Az erdélyi harctéren a román határ mentén a harcok tartanak.

Sikertelenek a heves szerb támadások.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadesportja. A helyzet nem változott.

Macedóniai front.

A Cseraa szakaszon Broditól két oldalt sikertelenek voltak a szerb csapatok heves éjjeli ismételt támadásai Brunistanál és Nidza planinától északra az ellenség részleges támadásait is jelentékeny veszteségei mellett vertük vissza.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Felhívjuk a közönség figyelmét a „Hőféherke“ harisnya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

Betörés Erdélyi Miklós lakásába.

4000 korona értéket loptak el.

Az este 10-11 óra között Erdélyi Miklós szinigazgató lakásán mialatt az egész család a színházban volt, ismeretlen egyén betört a lakásba, a 700 koronát és 3000 koronát értékű ékszereket elloptott.

A család ment legelőször haza, aki nagyon megriadt, mikor a kapuját nyitva találta. Utána jött az egész család, az igazgató, a felesége és Polgár Mariska, akik szintén kellemelelül meglepetve tapasztalták, hogy a lakás összes ajtai tárva nyitva vannak. A betörő valószínűleg alkulosok sorra nyitotta az összes ajtókat és szekrényeket, végül a legutolsó szobában Polgár Mariska íróasztalfiókját nyitotta fel és abból elvitte körülbelül 700 korona pénzt és sok drága ékszert, mintegy 3000 korona értékben.

A betörő ugyanezen szoba ablakán keresztül távozott, amely Patak utcára nyílik. A rendőrségtől Ehrlich fogalmazó, Zilaby felügyelő, Méhes detektív és Beöthy szakdijnok jelentek meg és tartottak vizsgálatot. Nem lehetetlen, hogy ezt a betörést is a hírhedt Földesi Imre követte el. A betörő, bizonyosan szenvedélyes dohányzó, egy csomag dohányt is magával vitt.

A vármegye közéleti előadói.

A járási főszolgabíráktól beérkezett javaslatok alapján Fráter Barnabás alispán most bevezette a közéleti előadókat, akik a vármegye területén a közösségnek kegyelmelel való ellátását és általában az életmódi ügyeket fogják intézni. Az előadók a főszolgabírák mellé lesznek beosztva és önállóan járnak el mindenben. Az alispánhoz csakis olyan ügyek kerülnek majd, amelyekben az előadók nem tudnának határozni.

Az előadók járásonként a következők: A központi járásban Klein Károly gazdasz, lakóhelye Nagyvárasd. A szalárdi járásban Szemere Ödön gazdasz, lakik Szalárdon. Az eladi járásban Grosz József gépész, lakása Elsd. A biharkeresztesi járás előadója Madari Lőrinc jegyzősi díjok, lakása Biharkeresztes. A berettyóújfalui járásban Iványi István gazdasz, lakása Berettyóújfalun. A sárróti járásban Csák József okleveles jegyző, lakik Berettyóújfaluban. A székelyhídi járásban Szilágyi Lajos díjok, lakik Székelyhídon. A derecskei járásban Uray Gyula igazgató tanító, lakik Derecskén. A margittai járásban Szallak Ferenc, lakóhelye Margitta. A nagyszalontai járásban dr. Székely József ügyvéd, lakik Nagyszalontán. A eszéki főszolgabírói területén Jaura Kálmán, lakik Cséftán. A tenkei járás közéleti előadója Engländer Sándor bírósági írnok, lakik Tenkén. A béli járásban Baranyi Menyhért nyugalmazott pénzügyi számvevő, lakóhelye Bél. A magyar-eszéki járásban Nagy Lajos birtokos, lakóhelye Tökfalva. A belényesi járásban Tóth Ferenc birtokos, lakik Belényesen. A vasvári járásban Guttmann Ignác, lakik Vasváron és végül az érmihályfalvi főszolgabírói területén Grosz Béla takarékpénztári előadó, lakóhelye Érmihályfalva.

A kinevezések azonnal életbelépnek. Az előadók rendszeres havi fizetést kapnak és pedig az eladi járás előadója havi 140, a többi járásokban havi 200 koronát kapnak. Az új tisztviselőket az alispán legközelebb értekezletre hívja össze és ezen az ér-

tekezleten fogja megállapítani külön-külön a hatáskörüket és teendőiket.

Egy öreg trafikos védi a trafikosokat.

A „trafik“ most a világ közepe. Ez képezi most a beszéd tárgyát minden körben. Minden nap olvassunk a lapokban a dohány inségéről hasábot. A „Tiszántúli“ vasárnap számában olvastam a dohányárusok különféle visszaéléseiről. A lehető legelleneszevessebb színben tüntetik fel a dohányárusokat — mintha azok okozták volna a világháborút. Haj pedig be reájuk jár szegényekre a rud.

Minden foglalkozás a kereskedelem és ipar branéból boldogul és gazdagodik. Csak a dohányárus pusztul és véz. Miből éljen meg, ha nem kap árut? Már pedig hogy inség van a dohány és szivarban, a vak is látja. Ezen foglalkozás nem alkalmas az uszárra. Ezt ellenőrizi a hatóság, a közön ség és a konkurencia.

Az én érudám az első, a legforgalmasabbak közé tartozik. Kapok minden ötödik napra 300-400 korona értékű árut. Ezen öt napra eső forgalomnak a bruttó haszna 30-40 korona. Tartok három elárusító leányt, egy szolgát. Két családnak kell ebből megélni. Házbér, adó és közéleti kiadásoknak kell ebből telni. Megélhetés helyett kapunk virágcsót, gyanúsítást. De nagyon gyakran inzultust és támadásokat. De ha már a dohányéhes tömeg nem kimételes, az újságíró legyen részrehajlatlan. Legyen igazságos. De soha ne legyen egyoldalu.

Az érem másik oldalát elmondom én. Megvilágítom én minden tulás és szépítgetés nélkül.

A dohánybeszerzés tart egy vagy másfél nap, de soha kevesebb ideig egy fél napnál. Erre két személy szükséges: a szolgáló és a megbízott szorong abban a kutyaszorító helyiségben fél napot legkevesebbet.

Hol a pénze, hol az árnya hiányzik egyik másiknak. Most abban a szűk helyiségben igen gyakran hering módjára szorulnak az emberek. Ha ki szabadul, száz meg száz ember kíséri haza a beszerzőket. Az árut átvenni most nem lehet, mert következik a roham. A nyera tömeg zuz, tör, mert nagy a dohányinség. Egyesek csak a maguk számára vásárolnak, hanem üzérkednek is. Egyik másik, kinek erős karja és ökle van, többször visszafordul vásárlás céljából, a az árut a kaszárnyákban és a kórházakban magasabb ártért tovább adja.

Minden törszadéknak van állandó verőköre. Azokra figyelemmel lenni becsületbeli kötelesség. Ott van a bírói kar, a tisztikar, a megyei és városi hivatalok, pénzügyigazgatóság és adóhivatal, mérnöki hivatal, a nagy számban levő papok, posta és távirat, szerkesztőségek. Azoknak más dolguk is van, minthogy oda álljanak az oszromiók közé. Ha azokra nem gondolunk mi, dohányárusok, bizony soha se juthatnának dohány feléhez. Már pedig a nemzet ezen érdemes munkásai reaszolgáltak annyira a figyelmünkre — mint a lézengő naplopók.

Egy érdemes törvényszéki tanácselnök — melleleg említve — két évig harcolt a fronton, védte a hazát, míg idehaza hitvese és gyermekei anylették a családfő vezélybenlétét, — megkéri, ha kapok, tegyek félre egy 90 filléres dohányt. Hát én bizony félre tettem a kívántat. Égügy megtettem másoknak is az intelligens társadalomból. Ha ez bűn, úgy büntessenek meg, — de én nem tudok másként cselekedni. Én nem esalok, a kinstár nem károsodik ezzel.

A gyanu öl! A „Tiszántúli“ igen tisztelt írója írja, hogy egyesek visszaélnék, sőt csalnak. Tessék azokat a batóság kezébe kiszolgáztatni. De titkolódzással csak az ártat-

lanok szenvednek gyannúsítást. Egy gonosz ember miatt ne szenvedjen valameny árthatlan.

Kiss Dávid.

Éggett a remeci fűrésztelep.

Egy régi ipartelep pusztulása.

Biharvármegyének egyik legrégibb és leghatalmasabb ipartelepe pusztult el a múlt héten. A pusztulásról eddig ugyszólván az érdekelteken kívül senki sem tudott és csak ma jutott nyilvánosságra, amikor már a telefonon világgá repült a hír.

A telep Kohn Jakab és József európai hírvég tulajdonát képezte. Ezek hosszú során át készítette a telep a cég részére a puha faanyagot a butorgyártáshoz. Az itt előkészített anyagból jutott Franciaország-nak, Oroszországnak sőt Angliának is.

Annak dacára, hogy a telep óriási forgalmat produkált, a tulajdonosok nem igyekeztek a telepen modern felszereléseket létesíteni, új és szilárd épületeket emelni. Ez a mulasztás most megbosszulta magát.

A múlt héten szerdán az ipartelep villaanytelepén eddig még meg nem állapítható módon rövid zárlat keletkezett. A zárlat a régi favázás épületekben pillanat alatt tüzet okozott. A tűz szinte hihetetlen gyorsasággal terjedt. A munkások a tüzet, mely az épület belsejében lépett fel, először oltani próbálták, azonban az első kísérletek után belátták, hogy hiábavaló minden fáradozásuk. Az oltási kísérlet alatt a tűz már oly rohamosan terjedt, hogy a munkások kétségbeesve rohantak ki egymás hátán. Mire a munkások a szabadba jutottak, már az egész telep tetőzete lángban állott.

Oltásról szó sem lehetett. A tűz egyik épületről a másikra szökken, még pedig hihetetlen gyorsasággal. Alig telt el egy félóra, már az egész telep égett. Lángban állottak az összes fűrésztelepek, raktárak, épületek. A munkások összetett eszközökkel, tehetetlenül állottak az elemek rettenetes erejével szemben.

Két óra múlva a virágzó ipartelep helyén zsarátok és hamutömeg volt. Elpusztult minden felszerelése a telepnek.

A kár tetemes. Teljes reészletességgel még nincs ugyan megállapítva, hogy mennyit tesz ki a kár, azonban ha csak a gépket becsüljük is, akkor is felülmúlja a fél millió koronát. Anyagban kevés pusztult el, mert a szállítások korlátozása óta redukált üzemmél dolgozott a telep.

Az elpusztult ipartelep csak részben volt biztosítva.

A hatóság megindította a vizsgálatot annak megállapítása végett, hogy nem gondatlanság következménye e a tűz.

Magyar miniszterek tanácskozása Bécsben Bécsből jelentik: Tisza miniszterelnök tanácskozott Burián és Roszner báróval Bécsben tartózkodik Teleszky, Harkányi és Ghilány is, fontos tanácskozásokat folytatnak az osztrák kabinet tagjaival a kiegyezési tárgyalásokkal kapcsolatban kereskedelmi szerződésekről, életmódi kérdésekről és különösen a hus és zsirkérdésről.

HIREK

* A Katolikus Kör tisztelgése Lábán Lajosnál. Vasárnap délelőtt a Katolikus Kör választmány, dr. Karácsónyi János egyházi elnök vezetése mellett fölkereste váradlójai Lábán Lajos királyi elnököt, a Körnek köztiszteltében és közszeretében álló világi elnököt, hogy legfelsőbb kitüntetésére alkalmasból üdvözlje. A választmány szerenese kívánatait dr. Karácsónyi János kanonok tolmácsolta a világi elnök előtt, a ki az üdvözlésre randkívül meleg, közvetlen szavakkal köszönte meg.

* Lipótrend Csécsi-Nagy Irénnek. A hivatalos lap közli, hogy a király. Csécsi Nagy Imre 2. hovádhuzárezredbeli ezredes, egy népf. lovasdandár parancsnokát a hadidíszítványos Lipórend lovaskeresztjével tüntette ki.

* Gróf Ferenc kiaprépost újabb adománya. Gróf Ferenc debreceni kiaprépost, kanonok debreceni lelkipásztorkodásának tizedik évfordulóján szülő városának Gyula város hitközsége szegényeinek javára huszezer koronát a a gyulai római katolikus hitközségnek az elemi iskolák fejlesztésére újabb tízezer koronát adományozott.

* Kitüntetett tisztok. A király Bokor Miklós 37. gye. bel. tart. hadnagyot és Wertheimstein Henrik 3. honv. huzárezredbeli tart. főhadnagyot a katonai érdemkereszt hadidíszítványos III. osztályával; dr. Kaubach Rikárd 70. gye. bel. népf. segédorvost és Horváth Sándor 2. honv. huzárezredbeli főhadnagyot pedig legfelsőbb díjcsírral elismerésével tüntette ki.

* A Katolikus Kör mai vetítéstésége. Dr. Némethy Gyula tb. kanonok, theologiai tanár tart. ma előadást a Kath. Kör mai vetítéstésélyén Iastriáról és Dalmáciáról, a délvidek a két gyönyörű tartományáról a vetítet képekben mutatja be a legszebb tájakat a ismertetői fogja a tartományok kulturáját a életviszonyait.

Az előadás kezdete pontosan délután fél 6 órakor.

* Beszerzési előleg az elemi tanítóknak. A tanítók és tanárok beszerzési szövetsége, amelynek tagjai mindannyian szegény tanító emberek, nem kaptak beszerzési előleget, hogy magukat a téli szükségességekkel elláthassák. Nehéz helyzetükben dr. Cziffra Kálmán főispánhoz fordultak, hogy eszközöljön ki részükre az államtól a beszerzési előleget. Dr. Cziffra Kálmán készséggel megígérte közbenjárását, de a kérésben elvi nehézségekben ütközött, mert az állam csak az állami tanítók részére ad beszerzési előleget. Dr. Cziffra Kálmán főispán azonban megkísérelte a kormánynál, hogy a szegény tanítók helyzetén segítsen és közbenjárásának sikere is van. Tegnapi a főispán összehívta a tanítók szövetségének egális vezetőjét, Biró Márkot, hogy a kormány hajlandó az összes nagyváradai községi és felekezeti elemi tanítók részére egyenként 180. koronás beszerzési előleget nyújtani. Egyben kijelentette a főispán, miszerint reméli, hogy a polgári iskolai tanítók is részesülnek hasonló előlegben. A tanítók intéző bizottsága ülést tartott, amelyen hathatós közbenjárásért dr.

Cziffra Kálmán főispánnak hálás köszönetet szavazott.

* Kanonoki kinevezések a hivatalos lapban. Nemrég megemlékeztünk a váradai káptalában történt új kinevezésekről. Most a hivatalos lap legutóbbi száma közli a királyi kéziratot, mely Kolányi Ferenc jeákai apát nagyváradai kanonokot középiskolai főesperessé, Csaponyi Ignác tb. kanonokot mesterkanonokká, Serly Béla erődudszentii plebánost tb. kanonokká nevezte ki.

* Nagyváradon elhunyt német vezérkari őrnagy. Darék, hős szövetségessé egyik kiváló törzstisztja távol hazájától elhunyt. Gróf Ferenc német császári vezérkari őrnagy tegnap rövid szenvedés után, szélhűtés következtében a szenteségék ájtatos felvétele után a nagyváradai csapatkórházban elhunyt. Temetése holnap, szerdán délelőtt 9 órakor katonai pompával megy végbe a csapatkórház kápolnájából. A kiváló német törzstisztet a Rulikovszky temetőben helyezik örök nyugalomra.

* Apadt a választók száma. — Nagyvárad város központi választmányja tegnap délután ülést tartott a városházán, amelyen Rimler Károly polgármester elnökléte alatt dr. Hoványi Gyula, Schwartz Izidor, Gábel Jakab, Juricsay Barna és dr. Cseresnyés Béla tb. tanácsnok voltak jelen. — Dr. Cseresnyés Béla előadó bemutatja az 1917. évi választók névjegyzékét, amelyet végleg megállapítottak. Eszerint az 1917. évre szóló névjegyzék szerint Nagyvárad város választóinak száma 7167. Az 1916. évben 7329 a választók száma a így az 1917. évre 162 vel kevesebb választó van Nagyváradnak, mint 1916 ban. — Végül a bizottság méltányolván dr. Cseresnyés Béla tb. tanácsnok fáradságtalan, a hivatalos időn kívül is teljesített munkáját, amelyet a névjegyzék összeállítása körül kifejtett, ajánlja a városi tanácsnak, hogy dr. Cseresnyés Béla részére tiszteletdíj megszavazása céljából tegyen előterjesztést a közgyűlésnek.

* Fenntartott helyek a Kath. Népszövetség ünnepélyén. A Kath. Népszövetség vezetősége, az eddig bevált módszer szerint, fenntartott helyeket biztosított a vasárnapi ünnepélyen mindazoknak, akik ily jegyeket megváltanak; a fenn tartott helyekre belépti díj nincs, csak tisztes szerinti adományokkal járul a közönség az ünnepély neves céljaihoz. A tegnapi nap folyamán már sokan megváltották fenn tartott helyüket úgy a földszinten, mint az emeleti szölygők közt. Fenntartott helyek minden este 5 óra után válthatók a Kath. Kör háznagyánál. A ki meghívóját meg nem kaptá a arra igényt tart, forduljon a Népszövetségi Otthon gondnokához.

* Okleveles tanítónők figyelmébe. Felhívtnak azon okleveles tanítónők, akik hajlandók vidéken állandó helyet tisztótt vállalni, hogy a kir. tanfelügyelőség-nél (Lukács György utca 23.) azonnal jelentkezzenek.

* Eczet készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta eczetsav kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Telefon 13—02.

x Polcsokirtó HOKIM biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* Vidékre fiatal katolikus nevelőnő keresetük fia és leány (6, 7 éves) mellé, ki őket elemi iskolára, németre és zongorára tanítja. Fényképes ajánlatot kér Békeffy erődmezőkné. Vaskóh.

* Forolin a legjobb és legbiztosabb toilette szer. kéz-, láb- és hónali izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1.50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* Gépiró kisasszony több évi irodai gyakorlattal, mint levelező, valamint hadmentes fiatalember több évi irodai gyakorlattal segéd könyvelőnek jó fizetéssel felvétetik. Komlós Testvérek üveggereskedésben Zöldfa-utca 13.

* A kávépiszról közvetlen tudósítás. Aszódi Mihály Kossuth utcai főüzletéből Saspalota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávés erős finom zamatú, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom francok-pörkávés, füge kávé, malátskávé és feherekör-méz, csokoládé, cukorka, kenyék, tea, rum, szalámi, lipótóterő, szardínia, édespaprika, málnaszörp és eszemegék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódinál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműgyárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

Legújabb táviratok.

Filipescu meghalt.

Budapest, október 16. (Saját tudósítóinktól) Luganóból jelentik: Filipescu Bukaresben vasárnap meghalt.

Japán-kínai háború küszöbén

Bécs, okt. 16. A pestvári hivatalos távirati ügynökség hírt ad arról, hogy a Ruszkoje Szolovo pekingi és tokió táviratai szerint a fegyveres összeütközés Japán és Kína között kikerülhetetlen.

IRODÁLOM

A „Vasárnapi Ujság” október 15-iki száma a a érdekes képet közli azokról az erdélyi terület-kről, amelyeket a románoktól a legutóbbi napokban visszafoglaltunk, továbbá — egy német katonai felvételei alapján — a nyuzati harcokról a az olasz harcokról. Szépirodalmi olvasmányok: Havas Aliza és Walter Bloom regénye, Gagyby Dénes novellája, gróf Vay Péter utirajza Anatóliából, a törökök barci készületeiről. Egyéb közlömények: egy érdekes kép a párisi „Illustration”-ból a a rendes heti rovatok. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem utca 4. sz.)

SZINHÁZ.

A MAI SZINLAPOK.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:

Három a kislány.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Schubert Ferenc	— — —	Békési Lajos
Schöber báró, költő	— — —	Tompa Béla
Schwind Mária, festő	— — —	Tarnai Béla
Gumpelweiser, rajzoló	— — —	Szigeti Jenő
Vogl János Mihály udvari énekes	— — —	Zsoldos Andor
Tschöll Keresztély udvari üvegfestő	— — —	Sik Rezső
Tschöllné asszony	— — —	T. Pogány Janka
Bébi	— — —	Habár Lola
Hédi	— — —	Szebeni Margit
Médi	— — —	Sz. Zsigmond Anna
Brunner András, nyeregmeister	— — —	Ivánfy Jenő

Heti műsor:

Kedd: Három a kislány.
Szerda: Három a kislány.
Csütörtök: Három a kislány.
Péntek: Három a kislány.
Szombat délután: Gécák.
Szombat este: Három a kislány.
Vasárnap délután: Gécák.
Vasárnap este: Három a kislány.

URANIA mozgó- színház	Kedden. Csompószék. Dráma 4 f.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ mozgó- színház	Kedden. A kaméliás hölgy. Dráma 5 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgó- színház	Kedden. Kisért a mult. Dráma 3 felv.
	Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

NYILTÉR.

Unid. Med. Dr. Havas fogorvos rendel d. e. 9-12-ig. d. u. 1/2 3-5-ig. Nagyvárad Szent László-tér 2. e. Vidékiek részére munkálatok még aznap elkészülnek.
---

* A Nagyvárad Takarékpénztár tisztelettel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV. hadikölcson kötvényeket az annak idején adott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében (Teleky-utca 2. sz.) a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozással 6 személyre . . .	6	kor.
Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . .	6	"
Feketekávés készlet tálcai Roccoco 6 személyre	6	"
Mosdó készlet finom fayence	8	"
Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre . . .	24	"
Függő lámpa csigás felszerelve	16	"
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . .	4	"
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre . . .	4	"
China ezüst czukortartó 6 személyre	5	"

RÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek
Üveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.
Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.
:: Telefonszám 372. ::

Női, férfi és katonai esőköpenyek

25 — koronától 140 — koronáig

Tiszta gyapju impregnált
női esőköpenyek

D'vatos

női esőkalapok.

Katonai felszerelések

u. m. hátzsákok, hálósákok, gummi mosdótálcák, légpárnák, lábszárvédők, vízhatlan csuklyák

a legolcsóbb gyári árakon

Haas Lipót

Sinoleum

gyári raktárában.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 463.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

APOLLÓ

mozgó színház

Kedden és szerdán
okt. 17-én és 18-án.

A

Kaméliás hölgy.

Társadalmi dráma 5 f.

Írta: Alexander Dumas. A főszerepben a bájos Franciska Bertinivel.

A DEUTSCHLAND

megérkezése és fogadtatása.

Folyó hó 19. csütörtökön
KARTHAUSI. A főszerepben Fényes Annuska kitűnő alakítása.

HELYÁRAK:

Páholy ülés K 50 fill. Zsöllye K 20 fill.
Támlásszék K. Zártszék 30 fill. Első hely 50 fillér.

Katonák és gyermekek a helyárak felét fizetik.

Tájékoztatásul.

A kilenc órakor kezdődő előadás számozott, és ezen előadásra nem érvényesek a kedvezményes és szabad jegyek, a kilenc órás előadásra jegyek előre is kaphatók az Apolló pénztáránál d. u. 1/2 4 órától. — Azonban a 1/2 5, 6, és 1/2 8 órás előadásokon érvényes minden kedvezmény.

Vágás eladások.

A nagyváradai lat. szert. Fő-tisztelendő Káptalan urszádi 16 kh., gálosházi 70 kh., krajnikfalva 8.26 kh., alkéri 54.4 kh., ábriházi 7.3 kh., hegyköz-ujlaki 21.7 kh., tenkeszéplaki 9.6 kh.-as évi vágásainak föld-leletti fatömege zárt írásbeli ajánlatok útján való árverésen 1916. évi október hó 30. nap-ján d. e. 10 órakor a káptalani uradalmi központi irodában (Nagyvárad, Sal Ferencz-u 4. sz.) elfog adadni. Zárt ajánla-tok 10 %-os óvadékkal látan-dók el. Részletes feltételek ugyanott megtudhatók.

Nagyvárad, 1916. okt. hó 12.

Ringelmann Lajos,
uradalmi főtiszt.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Vas és rézágak

afrikai és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágbetétek: összehajtott ágak eredeti gyári árára kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Harisnya, tricó, keztyű.

Svetterek, kabátok, lélek-melegítők, valamint az ösz-szes kötött ruházatok, leg-jobb és legolcsóbb beszer-zési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passage főbejárónál.

Kéretik ögünköt öszesenemléveszteni

Katonák! Bevonulók!

Figyelmébe ajánljuk a „Hőfőherke“ Harisnya-áruházban előnyös árak-ban kapható téli kötött tábori fel-szereléseket.

Vigyázzanak

a „Hőfőherke“ védjegyre és cégre !! Szent László-tér Sas palota !! akik arra ügyelnek az k egészségükre is vigyáznak.

Kivonat legújabb slager cikkemből:

- Téli tricó ing, vagy nedrág K 7, 8, 9, 10, 12
- gyapju ing „ 11, 13, 15.
- Tevező-sweater v. mellény „ 16, 20, 30, 40.
- „ érmelegítő „ 1-20, 2-20
- „ lábszárvédő „ 5, 6, 7, 9.
- „ hóspika „ 4, 5, 6.
- „ téli harisnya „ 1 60, 1 96, 3, 5.
- „ keztyű „ 1 60, 2, 3, 6, 10.

Csavar lábszárvédő reklámár K 6. 7 50, 9.

Ugyancsak gazdag választék női téli hol-mikban, harisnya, keztyű, kötött és selyem kabát, lélekmelegítőkből.

Vigyázzon a „Hőfőherke“ cégre és védjegyre.

Szén és tüzifa

eladás

Általános szén és tüzifa vállá-lat (Vámház-utca 28. sz.)

állandóan raktáron tart valódi po-roszszenet, brikettet, kokszt, két-szermesott elsőrendű kovács sze-net, aprított és hasáb tüzifát, me-lyekre előjegyzéseket azonnali és későbbi szállításra elfogad.

Telefon 54. Telefon 54.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabuto-rok fülkében beraktározásra elfogadtatnak. Termények beraktározására való száraz pin-cék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszinek állanak rendelkezésre. A berak-tározott tárgyakat tűz és betörés ellen biz-tosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzet-méterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Az Erzsébetligeten lévő

4 új földszintes házban két és három szobás lakások kiadók, (Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épület-ben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

MODERN

üveg, vázson és bádoglemez

CIMTÁBLÁKAT

művészi kivitelben készít

KRAMMER

cimer és cimfestő

Nagyvárad, Kossuth L.-u. 16.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

alattében.

Fűzőket a legelő divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett ri-dékre is küldünk, tisztításokat és javítá-sokat pontosan elkészítünk. Sziglieti színház művésznőjének egyedüli szállítója.

:: Telefon: 11-53. ::

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

nagyváradai fiókja.

Saját tőke 145.000,000 korona.

Sürgős szükséglet a készpénzforgalom megszorítása! — Teljesítsük fizetéseinket készpénz igénybevétele nélkül!

Aki banknál számlát nyitatt és csekkkel fizet, a készpénznélküli forgalmat elősegíti és nemcsak a köznek, hanem saját magá-nak is hasznos szolgálatot tesz.

Mindenkinek a legkedvezőbb feltételek mellett csekk-és folyószámlát nyitunk.

Az összes bankszerű műveletek lebonyo-lítását vállaljuk és készséggel adunk mindenkor felvilágosításokat

Magyar Általános Hitelbank

Nagyvárad, Rákóczi-ut2.

Központ: Budapest V. Dorottya utca 5-7. V. József-tér 3-4. Vidéki fiókok: Brassó (ezidőszerint Budapest) Debrecen, Fiume, Győr, Kassa, Kecskemét, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka, Temesvár, Belgrád.